

בלמ"ס

יום שני, 22 בפברואר 2021

לכבוד:

ראש הממשלה
ראש הממשלה החליפי ושר הביטחון
שר החוץ

דע:

ראש המל"ל
יו"ר ועדת החוץ והביטחון

מאת: אלוף (מיל') מתן וילנאי

הנדון: המלצות למדיניות ישראל בסוגיית איראן

מכובדי,

תנועת 'מפקדים למען ביטחון ישראל' שאני עומד בראשה, מייחסת חשיבות רבה לנחישות ממשלות ישראל וארה"ב למנוע מצב בו לאיראן תהייה יכולת גרעינית צבאית.

נוכח ההתפתחויות בהקשר זה, ומתוך הערכה כי אנו ניצבים בפרשת דרכים בהקשר לחומרת האיום וההתלבטות בדבר הדרכים להתמודד עמו, לאחרונה נדרשה התנועה לסוגייה וכינסה צוות מקרב חבריה ואחרים, הכולל את מי שניהנו שנים רבות בתפקידים הבכירים ביותר במערכות הביטחון הרלוונטיות, בכלל זה בוועדה לאנרגיה אטומית, במוסד, במטכ"ל ובמל"ל, לדיונים על האסטרטגיה ארוכת הטווח הרצויה לישראל כנגד מכלול האיומים החמורים שאיראן מציבה בפני ישראל.

עם זאת ברור לנו כי כבר עתה נדרשת הכרעה באשר להתייחסות ישראל לכיווני הפעולה החדשים המסתמנים במדיניות ארה"ב כלפי איראן. לפיכך, צוות המומחים מיקד דיוניו בסוגייה המיידית, טרם שיידרש לשיקולי אסטרטגיה ארוכת טווח.

אני מבקש להביא בפניך את המלצותינו בעניין זה:

- אנו מברכים על היוזמה האמריקאית להביא את איראן לציית מחדש ובשקיפות להגבלות הסכם ה-JCPOA, ובלבד שתכלול גם עמידה מלאה מצד איראן בכל מחויבויותיה מכוח החלטת מועבי"ט 2231 (לגבי פיתוח טילים דו-תכליתיים) והסכמי הפיקוח מול סבא"א.
- אנו מאמצים את הגישה שביטאה ארה"ב, לפיה הסרה או צמצום הסנקציות על איראן צריכה להיעשות רק בתמורה לציות איראני מלא לכל המחויבויות הללו.
- יש לשאוף למצות תחילה את האפשרות לטפל באתגרים האיראנים בדרך דיפלומטית ומכאן חיוניות חתירה נמרצת עתה לא רק לציות מלא של איראן להגבלות דלעיל, אלא גם להסכם המשך חדש, ארוך טווח, שיסתום פרצות וחולשות שהתגלו בהסכם האחרון, ייקח בחשבון את המידע שהצטבר מאז חתימת ה-JCPOA, ויטפל בכל הסוגיות הבעייתיות הנוספות שמציבה איראן.
- אנו סבורים שבמקביל לשאיפה למו"מ כזה, חיוני שארה"ב (רצוי בגיבוי בעלות בריתה באירופה) תבהיר כבר עתה לאיראן, אילו פעילויות איראניות תהיינה בלתי נסבלות ואיילו פעולות ידרשו תיקון. דרישה זו מקבלת משנה חשיבות נוכח פקיעת אמברגו הנשק על איראן, התקדמותה בתחומי הגרעין והטילים, פעילותה החמורה באזור, תמיכתה בגופי טרור ופעולתם והמשך חתירתה להשמדת ישראל.

- בפירוט אנו מעריכים כי יש לשאוף לכך שארה"ב (רצוי בגיבוי בעלות בריתה באירופה) יבהירו לאיראן כי:
- אסור שהמדינה ואנשיה כפרטים יעסקו בפעילות כלשהי הנוגעת לפיתוח אמל"ח גרעיני וישמרו מרחק ממתקנים, ציוד, חומרים וידע הקשורים במימד הצבאי של התוכנית, כפי שתועדו גם בארכיון (ברוח ANNEX 1, SECTION T).
 - על איראן להימנע מכל עיכוב במתן גישה בלתי מופרעת לסבא"א, ע"מ לאפשר לה לבחון את הסוגיות הפתוחות בהסכמי הפיקוח. כמו כן איראן נדרשת לשתף פעולה באופן מלא עם סבא"א ע"מ לאפשר לה להתקדם ב BROADER CONCLUSION באורח שישכנע את הקהילה הבינלאומית כי תכנית הגרעין האיראנית הייתה ותיוותר אך ורק לצרכי שלום.
 - בהקשר לסעיפים בהסכם הנוגעים לרכש איראני דו-תכליתי, אין להסתפק בדיווח של ארצות המייצאות ציוד כזה לאיראן, אלא היא נדרשת להגיש לאישור כל בקשת רכש של ציוד וטכנולוגיות דו-תכליתיים. כמו כן נדרשות בהמשך ביקורות תקופתיות בשטח בכדי לוודא שהציוד שנרכש אכן משמש ליעודו המוצהר.
 - בתחום הטילים עליה להפנים כי ארה"ב תראה בחומרה ותפעל למניעת כל פיתוח עבור בעלות בריתה וגרורותיה במזה"ת, של טילים (בליסטיים, שיוט, רקטות, כטבמ"ים) מדויקים, ארוכי טווח, מתקדמים או דו-שימושיים וחלקיהם (לרבות תשתיות לייצורם ולהרכבתם). כל פריסה או העברה של כלי נשק כאלה לידיהם או לאזורי שליטתם תיראה בחומרה ולא תתאפשר.
- לצד כל אלה יש לשאוף כי הממשל הנוכחי בארה"ב יאשרר את המחויבות חוצת הממשלים, לפיה הוא נחוש למנוע מאיראן לפתח נשק גרעיני, גם אם המאמץ הדיפלומטי להשיג יעד זה לא יעלה יפה, ויבהיר זאת לאיראן.
 - הצוות מיחס חשיבות רבה לחידוש הפורום האמריקאי-ישראלי הבכיר למעקב אחר ההתנהגות האיראנית בכל התחומים הללו, ולבחון מענים לאתגרים החמורים שהיא מציבה. פורום זה אמור גם ללבן את שדרוג היכולות של ארה"ב וישראל לאתר מבעוד מועד ולפעול בנפרד ובמשותף כנגד התקדמות איראנית בכל התחומים המאיימים.
- גישה משולבת ברוח האמור לעיל תהווה נדבך חשוב בשמירה על האינטרסים של מדינת ישראל ובשכנוע הציבור בישראל במחויבותה הבלתי מעורערת של ארה"ב לביטחון ישראל. שת"פ הדוק בין ארה"ב לישראל ברוח האמור לעיל ישרת באורח מיטבי לא רק את האינטרסים המשותפים לשתי המדינות, אלא גם יתרום ליציבות, ביטחון ורווחה של האזור כולו.
- הצוות סבור שאין לאפשר לחילוקי דעות טקטיים באשר לדרך הפעולה להסיט אותנו מקידום יעדינו וערכינו המשותפים, ואנו רואים חשיבות רבה בנכונותה של ארה"ב להוביל מאמץ זה וביכולתה של ישראל לסייע בכך.
- הצוות ואני עומדים לרשותכם, ולרשות המערכות עליהן אתם מופקדים, לכל דיון בנושאים אלה.

בכבוד רב,

אלוף (מילי) מתן וילנאי
יו"ר

לוט: נספח "חברי צוות חשיבה - מדיניות ישראל נוכח האתגר האיראני"

חברי צוות חשיבה - מדיניות ישראל נוכח האתגר האיראני

- אלוף (מיל') מתן וילנאי - יו"ר תנועת 'מפקדים למען ביטחון ישראל', לשעבר שר, שגריר וסגן הרמטכ"ל
- אלוף (מיל') ניצן אלון - לשעבר ראש אגף המבצעים במטכ"ל וקצין הפרויקט לנושא איראן
- פרופ' עוזי ארד - ר' צוות החשיבה איראן, לשעבר ר' המל"ל והיועץ לביטחון לאומי לראה"מ, היועץ המדיני לראה"מ ובכיר במוסד
- ד"ר שמואל בר - יועץ אסטרטגי בארה"ב, לשעבר בכיר במוסד
- רולי גירון - לשעבר בכיר במוסד
- מירלה גל - לשעבר בכירה במוסד ומנכ"לית במשרדי ממשלה
- תא"ל (מיל') רחל דולב - משפטנית, לשעבר הצנזורית הצבאית הראשית
- אל"ם (מיל') איתמר יער - מומחה למדיניות ציבורית וניהול, לשעבר המשנה לראש המל"ל ורמ"ח באגף התכנון במטכ"ל
- ד"ר אלי לויטה - עמית בכיר במכון קרנגי בארה"ב, לשעבר המשנה למדיניות לראש הוא"א ובכיר במשהב"ט
- פרופ' מאיר ליטבק - היסטוריון בחוג המזה"ת באוני' ת"א ולשעבר ר' מרכז אליאנס ללימודים איראניים
- איל מלמד - לשעבר בכיר במוסד
- ד"ר נמרוד נוביק - מומחה לארה"ב ולמדיניות, לשעבר היועץ המדיני לראה"מ
- פרופ' אברהם נוימן - פרופ' אמריטוס באוני' העברית, מתמטיקאי ומומחה בתורת המשחקים ובחקר הרציונליות
- ד"ר שירה עפרון - יועצת מיוחדת בנושאי ישראל למכון ראנד, ועמיתה ב-MWI Modern War Institute
- אריה פלמן - לשעבר המשנה לראש השב"כ
- אלון פנקס - לשעבר יועץ מדיני לשרי חוץ ולראה"מ וקונכ"ל ניו יורק
- תמיר פרדו - לשעבר ראש המוסד
- ד"ר רז צימט - מומחה לאיראן וחוקר במכון למחקרי ביטחון לאומי
- דן רותם - מנכ"ל תנועת 'מפקדים למען ביטחון ישראל'
- אל"ם (מיל') ד"ר קובי ריכטר - תעשיין, יזם ומומחה בחקר המוח ובינה מלאכותית, לשעבר רמ"ח אמל"ח בחה"א
- אלוף (מיל') גדעון שפר - לשעבר מ"מ ראש המל"ל, רמ"ט חה"א וראש אכ"א
- חיים תומר - לשעבר בכיר במוסד